

קינב עלים יבשים במוטע בננות

רות של טיפול א' בשלוש שורות של טיפול ב' 10 פעמים, כלומר, 60 שורות בס"ה. השורה האמצעית מכל קבוצה של שלוש שורות נועדה להסתכלויות. לטיפול ג' נבחרו שלוש קבוצות של טיפולים, שהן 9 שורות. במקרה של טיפול ג' גם השורות הצדדיות שימשו להסתכלויות. בשורה היו 20 או 21 בתים. הבית ליד הדרך משני צידי השורה לא הובא בחשבון לסיכומים.

לבחינת ההשפעה של הטיפול ב' בוצעו: ספירת תוספת העלים, רישום הפריחה ורישום מספר הנצרים לקראת השנה הבאה. כל הטיפולים במוטע פרט לרישום ההסתכלויות, נעשו ע"י הנוטעים.

התוצאות

בגלל המספר המועט של בתים כפולים, דנות התוצאות רק על בתי-יחיד.

תוספת עלים. — ספירת העלים בוצעה בשלוש שנה תאריכים. ההשוואה נעשתה בין שורות עם חיתוך לבין שורות בלי חיתוך. בשתי הספירות המאוחרות נכללו בשני הטיפולים שורות אחי רות מאשר בספירה הראשונה, עקב השינוי ב" סידור הנסיוני שחל באמצע מאי. הספירה בתאריך הראשון כוללת את כל העלים החדשים שהופיעו מגמר החורף, מאחר שכל העלים מלפני החורף מתו מחמת הקרה. טבלה 1 מסכמת את תוספת העלים בשלוש תקופות.

טבלה 1.

תוספת העלים הממוצעת

תאריך	חיתוך	בלי חיתוך
9.5.67	2.8	2.7
25.6.67	6.4	6.1
8.8.67	5.4	5.3
ס"ה	14.6	14.1
הפרש	0.5 עלה	

בתקופה הראשונה, מסוף החורף עד 9.5.67 השפעת החיתוך על תוספת העלים כה קטנה,

חיתוך העלים היבשים באביב במוטעי בננות נהוג כאחד הטיפולים השיגרתיים. ניסויים שייטתיים מעטים נערכו כדי לבדוק את ההשפעה של סילוק העלים היבשים. ב-1955 נערך ע"י המחבר ניסוי בחיתוך העלים היבשים במוטע הבננות של המוסד בבית-דגן, ונמצא כי הסרת העלים הגדילה את תוספת העלים בארבעת החדשים אפריל-יולי ב-0.6 עלה, לעומת ההיקש להשאת העלים היבשים; כ"כ גרמה להקדמת הפריחה בשלושה ימים. צורגיל (2, 3) מצא יתרונות נוספים של "הניקוי התדיר" (הסרת עלים יבשים חוזרת במשך השנה) לעומת הניקוי האביבי המקובל. לפי יוזמת נוטעי קבוצת שילר נערך הניסוי הנדון כאן, כדי לבחון בדיקה נוספת את השפעת הנוהג המקובל.

תנאי הניסוי

תיאור החלקה: החלקה נכנסה לשנה הרביעית והיתה מטיב בינוני. נפגעה קשה מקרה בחורף 1966/1967. היו בה מעט בתים כפולים. הפסולת של עלים וגזעולים חתוכים רוכזה בכל שורה שניה במפוזר לרוחב השורה.

הטיפולים: הושאו שלוש טיפולים:

א. חיתוך העלים היבשים, החל מינואר 1967 וחיתוכים חוזרים לפי הצורך, כדי לקיים נקיון הגזעולים מעלים יבשים. עד אמצע מאי בוצעו שלוש חיתוכים, וחיתוך רביעי בוצע באוגוסט. ב. חיתוך העלים היבשים החל מאמצע מאי 1967 וחיתוך חוזר אחד באוגוסט.

ג. השאת העלים היבשים במשך כל השנה. טיפול ג' לא תוכנן מראש, אלא הוחלט עליו תוך החיתוך באמצע מאי, והוא בוצע כך, ש-חלק של טיפול ב' הפך ל-ג' תוך השאת העלים היבשים. לפי התכנון הראשון חולפו שלוש שו-

מפירסומי מכון וולקני לחקר החקלאות 1968, סדרה ה' מס' 783.

טבלה 2.

חלוקת הפריחה לפי חדשים באחוזים
ותאריך ממוצע של הפריחה

תאריך	אחוזים			
	אוקטובר	ספטמבר	אוגוסט	יולי
11./9.	12	57	18	13
11./9.	20	39	33	8
17./9.	37	34	15	14

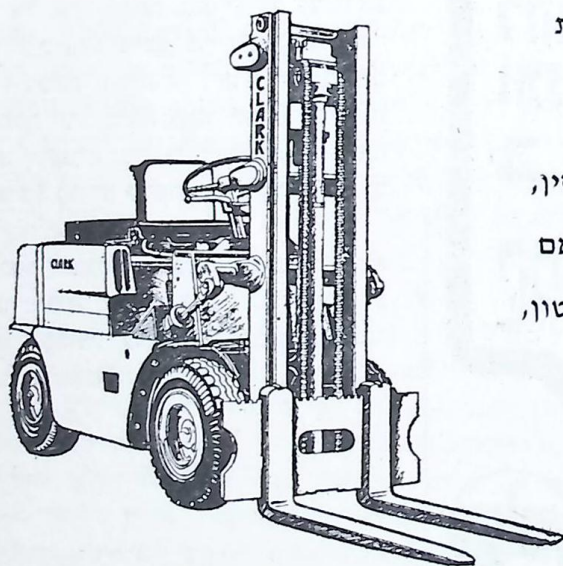
ההשפעה של הטיפולים על הפריחה מבוססת
באופן תמציתי ע"י תאריך הפריחה הממוצע.

שלא היו מייחסים לה משמעות, אלמלא המשך
ההסתכלות. בתקופה השניה מ-9.5 עד 25.6,
ההפרש הוא 0.3 עלה לטובת החיתוך. בתקופה
השלישית מ-25.6 עד 8.8 ההפרש שוב מצומצם
מאוד. בכל התקופות ההפרשים הם לטובת ה-
חיתוך ומסתכמים ב-0.5 עלה.

הפריחה. — הפריחה עד סוף יוני לא הובאה
בחישוב, כי היוותה רק חלק קטן של כלל ה-
פריחה. הטבלה 2 מסכמת את הפריחה בחדשים
יולי עד אוקטובר באחוזים, ובתאריך ממוצע של
הפריחה.

קלארק CLARK

כעת גם בשכירות חדשית או יומית בתנאים נוחים

המלגזה המשוכללת
ביותר עם הילוך
הידרוטורק והגה
הידראולי —
ניתן לקבל
עם מנוע דיזל, בנזין,
גז או חשמל.
כושר הרמה מותאם
לכל תפקיד.
דגמים מ-1 עד 4 טון,
עם מנוע דיזל
וחשמל, מורכב
במפעלי "תעמל"
מזרע.

בדבר פרטים נא לפנות אל:

המשביר המרכזי

המחלקה לקלארקים

תל-אביב, חיפה, ירושלים, באר-שבע

110—120 ס"מ ו-80—100 ס"מ. נצרים משתי קבוצות האחרונות נרשמו רק בבתי, בהם לא היה נצר גדול יותר. כל הנצרים שלא היו נצרי-אם כונו במונח נצרי-סבתה. בין אלה נכללו כל הגודלים, מ-110 ס"מ ומעלה בלי חלוקת-משנה. אולם נצרי-סבתה בגודל 110—120 ס"מ נרשמו רק במקרים שלא היו נצרי-אם גדולים. טבלה 4 מסכמת את מצב הנצרים, בביטוי „נצר לבית“.

טבלה 3

הנצרים לקראת השנה החמישית (נצר לבית)

מספר הבתים	נצרי-סבתה	נצרי-אם			
	110 ס"מ ומעלה	80—100 ס"מ	110—120 ס"מ	120 ס"מ ומעלה	
1	0.26	0.07	0.05	0.94	א
—	0.45	0.01	0.07	0.90	ב
5	0.24	0.08	0.11	0.81	ג

שנעשה בניסוי זה. היתרון הניתן להשגה, תלוי בכמות העלים היבשים שיש להסירם, ובזמן בו

בהערכתנו את השפעת חיתוך העלים היבשים על הנצרים להמשך, אנחנו יכולים להתייחס רק לנצרי-אם, כי רק הם יכולים להיות מושפעים מחישוף או אי-חישוף של האם. בחלקה זו לא היה באף טיפול אחד מספר מספיק של נצרי-אם טובים (למעלה מ-120 ס"מ), כדי לספק נצר אחד לכל בית. השפעת החיתוך ניכרת בנצרי-אם גדולים; מספרם יורד ביחס הפוך למידת החישוף של האמהות. ההפרש בין א' לבין ג' היה 0.13 נצר לבית, או 13 נצרים למאה בתים, או 17 נצרים לדונם (135 בתים).

מציאות נצרי-סבתה במטע קשיש עשויה לגרוע מן החשיבות הבלעדית של נצרי-אם. אם נצרף את נצרי-סבתה לנצרי-אם הגדולים בטב-לה 4, מתקבלת התמונה הבאה:

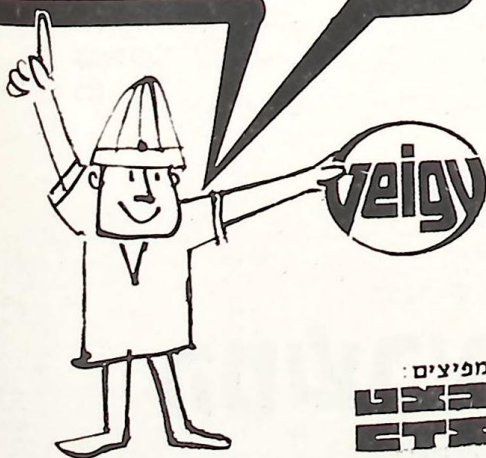
נצר לבית

- א. 1.2
- ב. 1.35
- ג. 1.05

סדר העדיפות של הטיפולים השתנה בשל נצרי-סבתה; טיפול ב' הגיע לראש התור.

דיון. — בחלקה קשישה זו שנפגעה קשה מחמת קרה, קידם חיתוך העלים היבשים את גדילת האמהות בחצי עלה. רובו של יתרון זה חל בתקופה האביבית המאוחרת. יוצא, כי מבחינת היתרון לאמהות אין חשיבות להקדים את החיתוך עד לאביב המוקדם או אפילו עד לחורף, כפי

להדברת עשבים
ולניעת נביטתם
בבנות
קמפרול 1803

מפיצים:
בצני
צד

ביה"חיקלים וציוד טכני בע"מ
המחלקה החקלאית
תל-אביב רח' מקוה ישראל 17, טל. 611941

כאן נצרי-סבתה, עלולה להפחית מחשיבות חיתוך העלים היבשים, בתנאי שלא תהיה הופעה מקרית אלא פרי תיכנון.

סיכום. — במטע בננות של שנה רביעית, בקב' שילר, נבדקה השפעת חיתוך העלים היבשים של האמהות על זמן פריחתן ועל מספר נצריהן לקראת השנה הבאה. נמצא, כי בתנאי הניסוי, לאחר פגיעה קשה מחמת קרה, לא היתה חשיבות למועד החיתוך, בין בוצע בינואר ובין באמצע מאי. כ"כ נמצא כי החיתוך לעומת אי-החיתוך קידם את קצב תוספת העלים של האמהות ב-0.5 עלה, ואת פריחת האמהות בשישה ימים. היתרון העיקרי של החיתוך נראה בתוספת של נצרי-אם לקראת השנה הבאה, שהגיעה בניסוי זה ל-15 נצרים לדונם.

החיתוך (לעומת אי-החיתוך) עשוי להעלות את הטמפרטורה של קודקוד הצמיחה, אם מעל סף האפס של פעילות, אם בתחום ההיענות החיובית של פעילותו לעליית הטמפרטורה, כלומר, מ-18 עד 25 מ"צ.

השיעור של הקדמת הפריחה ע"י החיתוך נמצא בהתאמה לתוספת העלים שנגרמה ע"י החיתוך. לעומת היתרון המצומצם שהושג בשביל האמהות עצמן, נראה היתרון לגבי נצרי-האמהות ממשי יותר, אם אמנם יתאשר ע"י פריחתם כי סיווגם כרצויים היה נכון. התוספת של 17 אש-כולות לדונם או 15 אשכולות, אם נוקטים את הממוצע של הטיפולים א' ו-ב', כדאית שישקיעו עבורה את עבודת החיתוך.

מציאותם של נצרים מסוגים אחרים, שכונו